

ham, trencallums, trencaldòs, trencacoessos, cabralòs, L'Últim Trencaldòs, trencadòs, trencamates, trencanou, trencanous, trencanna, trencacolles, trencapassa, trencapedra, trencapenyis, trencapins, trencapinyons, a trencapinya, trencapinyols, trencaplats, trencaplomes, trencarocs, trencatot, trencatout, trencatrama, trencatupins, trencavuits, trinxar, trinxada, La Trinxera, trinxera, trinxera, trinxeraire, atrinxerar-se, atrinxerat, atrinxerament, trinxa, trinxadissa, trinxador, trinxant, trinxaire, trinxament, trinxolar, trinxolador, trinxolament, trinxotejar, trinxou, trinxet, trinxetada, trinxetejar, trinxeter, retrinxar, trensador, trensar, trincar terme nàutic 'lligar', trinca, trencanills, trencanill, trancanill, trancanell, moure trinca, contrincant, nou de trinca, trincadonetes, trincagat, trincafia, trincafil, trincafila, trincar 'fer brindis', trinc, trinquis, un gran trincó, per trinques, trincola, tringola, Tremp (n. 3).

Trencoll, V. tronc Trenella, treneta, V. trena Treni, V. tres Trenina, V. teranyina Trenis, mal llegit per trenus Trènit, V. tres Trenitar, V. tranuitar (NIT) Trenitja, V. tragella (TREURE) Trenitjal, V. teginat

+Trenos o trenus, poc usats en català, s'han emprat algun cop en versions de textos clàssics, pel gr. θρηνοσ 'cant fúnebre', 'plany'.

Trenquejar, trenquenar (?), trenquis, trenquívol, V. trencar Trensa, trensada, trensar, trensilla, V. trena Trent, per tra(i)ent, V. treure Trenta, trenta-cinquè, trentadosalar, trenta-dosè etc., trentanari, trenta-u etc., trentè, trentejar, trentena, trentenari, trentí, trentinalla, V. tres Trenuïta, trenuïtar, V. nit Trenyella, V. trena Trenyina, V. teranyina (TEIXIR) Trenyorar-se, V. enyorar +Trenzilla, V. trena Trep, trepa, trepà, trepadell, trepadella, trepador, trepadura, trepanació, trepanal, trepanar, trepant, V. trepar

TREPAR, 'perforar', 'foradar', 'fer calats o trepes a la roba', probablement, en definitiva, ve del grec τρυπᾶν id., però com que està estretament relacionat amb trepant 'bartina, eina perforadora', germà dels mots fr. trépan i cast. trépano, id., tots tres presos del b. ll. trepanum, gr. τρύπανον id., derivat d'aquell verb grec, és versemblant que el nostre trepar no descendeixi directament del verb grec, i es vagi extraure de trepant (pres també de τρύπανον), sentit com un participi actiu; recordem que cal distingir el nostre trepar del cast. trepar 'enfil·lar-se', mot ben diferent i d'un altre origen, que indiquem en l'apèndix a TREPITJAR. □ 1.^a doc.: S. XIII.

En una constitutio de Jaume I, de l'any 1234, vestes trepatae (que P. de Marca explica «perforatae, quasi terebratae», Marca Hisp., col. 1430). En efecte, el que es troba més sovint, ja d'antic, és el participi o adjectiu trepat, i també el molt freqüent trepa. Tanmateix: «Plaerdemavida --- dix-li: —Sr. Capità --- vós portau la camisa ben trepada, que no sé brodadador al món que millor la sabés trepar; yo la viu --- algaliada, e perfumada, ara la veig tota foradada e perfumada... de ferro e d'acer! —. Dix la Princesa: —Dau-me la mà,

la qual no ha perdonada la mort dels reys enemics nostres ---», JoMartorell (Ag. II, 270.31).

En l'ús culinari: «com se ta<1>len po<1>ls en ast: --- leva-li la cuxa --- tres o quatre tayls desús e --- trepe:l un poc ab la guavinetas», S. XIV, Li. de St. Sovi, NCL. cxv, 77, n. 3. El dicc. de rims de JMarc deu posar-lo com a verb, car el recull com a rima de retrepa y destrepa, junt amb «lepa, relepa, estepa» (lín. 506); el verb en la tradició lexicogràfica només del DTo. («caedere, inscindere vestes, calceos» 1647).

Però trepat abunda, i per cert sovint amb connotacions gens ornamentals, fins pejoratives: «Aquel almogàver que avien pres --- fo magre e negre del calor del soley --- e sos cabeyls negres e loncs, e portà e'l cap un capeyl de cuyr, tot trepat, e en les cames uns cau<s>sols de cuyr», Desclot (§ 103, NCL. III, 149. 10).

I es repeteix el cas de veure'l aplicat a una bandera mig esquinçada o cosida de forats de llançades i altres armes, en el combat, de la manera que donen a entendre els comptes pagats per reparar-la: «per dotze canes de terçanel, qui és intrat en la bandera trapada, e en dos panons de trompeta ---» a. 1419, i altres dos cops bandera trapada el mateix any (Bofarull, Ant. Marina Cat., p. 98), algun cop una mica alterat per influència del quasi-sinònim estripar: «per cusir, canar e gornir la bandera tripada» Bna. 1254 (CaCandi, MiscHiCat. II, 254). És de creure que l'aureola d'un «esquinçall» gloriós (com ho ha estat sempre la nostra, vencedora o no, mai reculant, devia fer que de vegades ja hi cosissin trepes (fins i tot de nou en nou) a l'ús del «milès gloriós» a la manera plautina; com ho devia ser una «bandera reyal trepada, nova, de saya, a ops de la fira» usada en unes solemnitats de la Ciutat, l'any 1456 (Ardiis II, 234).

És clar que també sovint en termes de vestidura elegant o de luxe: «jaquets sens mànegues, trepats fins a la cinta; e les trepes e lo cors, ben brodat», Jo. Martorell (Ag. I, 194); «Polònio venia --- vestit de vestedures trepades e molt desonestes, e portava en lo cap una garlanda --- e era tot ruxat de aygua-ros; e --- Sòcrates --- començà a tractar de --- con los hòmens devien anar vestits saviament; e con Polònio ho hac oyt --- despullà-s les vestedures trepades e desonestes que portava», Eiximplis (recull Ag., § 565, II, 177); «vestia's --- d'or, tot brodat e trepat», «lo gipó, de porpra --- e anava --- tot trepat, ab campanetes, tintin ---», StVicentF (Quar., 109.20; Serm. I, 266.14; un altre, Quar., 69.93, text a MINGUET).

O bé trepes amb destí utilitari, com en el cas del dimoni, en campanya temptadora: «una vestidura de drap de li, tota trepada, e portava en quescura de les --- trepes una ampolla», Eiximplis (Ag. II, 267.8f.). Els lèxics ja des de Busa-N.: «trepada (cosa): segmentatus; trepa de vestidura: segmentum».

En els segles baixos l'ús es mantingué, mal fos una mica decreixent, com sigui que en l'ús quotidià s'estengueren més foradar i calar, foradat (recordem que sempre s'ha preferit i és més recomanable en cat. vora foradada que un calat; llençols, jaqueta etc., amb vora